

EUROPEISKA UNIONEN

EUROPAPARLAMENTET

RÅDET

**Strasbourg den 6 april 2022
(OR. en)**

**2020/0300 (COD)
LEX 2151**

**PE-CONS 83/1/21
REV 1**

**ENV 982
DEVTEN 233
ECO 142
SAN 748
PECHE 484
AGRI 633
IND 382
CHIMIE 126
ENER 553
RECH 559
TRANS 747
CODEC 1621**

**EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS BESLUT
OM ETT ALLMÄNT MILJÖHANDLINGSPROGRAM FÖR UNIONEN TILL 2030**

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS BESLUT (EU) 2022/...

av den 6 april 2022

om ett allmänt miljöhandlingsprogram för unionen till 2030

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA
BESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 192.3,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande¹,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande²,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet³, och

¹ EUT C 123, 9.4.2021, s. 76.

² EUT C 106, 26.3.2021, s. 44.

³ Europaparlamentets ståndpunkt av den 10 mars 2022 (ännu inte offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 29 mars 2022.

av följande skäl:

- (1) I enlighet med artikel 192.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) har de på varandra följande allmänna miljöhandlingsprogrammen varit vägledande för utvecklingen och samordningen av unionens miljöpolitik och utgjort ramen för unionens åtgärder på miljö- och klimatområdet sedan 1973.
- (2) Genom Europaparlamentets och rådets beslut nr 1386/2013/EU¹ fastställdes det sjunde miljöhandlingsprogrammet. Det sjunde miljöhandlingsprogrammet anger unionens miljöagenda för perioden fram till den 31 december 2020 och en långsiktig vision för 2050.

¹ Europaparlamentets och rådets beslut nr 1386/2013/EU av den 20 november 2013 om ett allmänt miljöhandlingsprogram för unionen till 2020 – Att leva gott inom planetens gränser (EUT L 354, 28.12.2013, s. 171).

- (3) I kommissionens rapport av den 15 maj 2019 om utvärderingen av det sjunde miljöhandlingsprogrammet konstaterades att visionen och de prioriterade målen för 2050 fortfarande är giltiga, att det sjunde miljöhandlingsprogrammet har bidragit till mer förutsägbara, snabbare och bättre samordnade åtgärder inom miljöpolitiken, och att strukturen och det stödande ramverket i det sjunde miljöhandlingsprogrammet har bidragit till att skapa synergieffekter och därmed gjort miljöpolitiken mer ändamålsenlig och effektiv. Dessutom konstaterades i rapporten att det sjunde miljöhandlingsprogrammet föregrep Förenta nationernas (FN) Agenda 2030 för hållbar utveckling (*FN:s Agenda 2030*) genom sitt betonande av att ekonomisk tillväxt och socialt välbefinnande är beroende av en sund bas av naturresurser, att det underlättade uppnåendet av målen för hållbar utveckling, och gjorde det möjligt för unionen att tala med en röst på den globala arenan i klimat- och miljöfrågor men att framsteg i fråga om naturskydd, hälsa och integrering av miljöfrågor i andra politikområden inte var tillräckliga. I rapporten konstaterades även att det kunde ha tagits större hänsyn till sociala frågor i det sjunde miljöhandlingsprogrammet, genom att bygga vidare på de befintliga kopplingarna mellan miljö- och socialpolitik, när det gäller till exempel inverkan på sårbara grupper, arbetstillfällen, social inkludering och ojämlikhet. I kommissionens rapport konstaterades dessutom att Europas miljöskyddsutgifter varit konstanta under många år (uppskattningsvis 2 % av BNP), trots alltmer ambitiösa miljömål inom många politikområden, och att unionens ekonomi årligen belastas med cirka 55 miljarder EUR i hälsokostnader och i direkta miljökostnader för att miljölagstiftningen inte genomförts. I kommissionens rapport konstaterades att genomförandet av det sjunde miljöhandlingsprogrammet kunde ha förstärkts med en starkare övervakningsmekanism.

- (4) Enligt Europeiska miljöbyrån (EEA), i dess rapport *The European Environment – State and Outlook 2020, Knowledge for transition to a sustainable Europe* (Europas miljö – tillstånd och utblick 2020: Kunskap för omställningen till ett hållbart Europa) (SOER 2020), har unionen ett unikt tillfälle under nästa årtionde att visa globalt ledarskap i fråga om hållbarhet genom att hantera de brådskande hållbarhetsutmaningar som kräver systemlösningar. En systemförändring innebär en grundläggande, omvälvande och övergripande form av förändring som medför stora omställningar och en ny inriktning för systemmål, incitament, teknik, social praxis och normer samt för kunskapssystem och styrningsmodeller. Såsom anges i SOER 2020 är en av de viktigaste faktorerna bakom Europas kvarstående miljö- och hållbarhetsutmaningar att de är oupplösligt förbundna med ekonomiska aktiviteter och livsstilar, framför allt de samhällssystem som förser européerna med förnödenheter såsom livsmedel, energi och transporter. Genom att säkerställa politisk samstämdhet med den nuvarande miljöpolitiken, och ett fullständigt genomförande av denna politik, skulle Europa ta ett stort steg mot att uppnå sina miljömål fram till 2030 liksom FN:s Agenda 2030 och dess mål för hållbar utveckling.

- (5) Kommissionen reagerade på de utmaningar som identifierades i SOER 2020 genom att anta meddelandet av den 11 december 2019 om den europeiska gröna given, en ny tillväxtstrategi för den gröna och digitala omställningen vars mål är att omvandla unionen till ett rättvist och välmående samhälle med en hållbar, konkurrenskraftig, klimatneutral och resurseffektiv ekonomi och att skydda, bevara och öka unionens naturkapital och samtidigt förbättra livskvaliteten för nuvarande och framtida generationer. Att snabbt uppnå klimat- och miljömålen samtidigt som man skyddar människors hälsa och välbefinnande mot miljörelaterade risker och konsekvenser och säkerställer en rättvis och inkluderande omställning bör vara en prioritering. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1119¹ befäster i lagstiftning unionens mål att uppnå klimatneutralitet allra senast 2050.
- (6) I sin resolution av den 28 november 2019 om klimat- och miljönödläget betonade Europaparlamentet att omedelbara och ambitiösa åtgärder är nödvändiga och uppmanade kommissionen att vidta konkreta åtgärder, inbegripet att säkerställa att samtliga relevanta lagstiftnings- och budgetförslag i framtiden till fullo överensstämmer med målet att begränsa den globala uppvärmningen till under 1,5 °C och att de inte bidrar till förlusten av biologisk mångfald, och genom att åtgärda bristen på enhetlighet i unionens rådande politik som rör klimat- och miljönödläget, särskilt med hjälp av en omfattande reform av unionens jordbruks-, handels-, transport-, energi- och infrastrukturinvesteringspolitik.

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1119 av den 30 juni 2021 om inrättande av en ram för att uppnå klimatneutralitet och om ändring av förordningarna (EG) nr 401/2009 och (EU) 2018/1999 (*europeisk klimatlag*) (EUT L 243, 9.7.2021, s. 1).

- (7) Den europeiska gröna given ligger till grund för EU:s återhämtningsplan NextGenerationEU, som främjar investeringar i sektorer som är viktiga för den gröna och digitala omställningen, för att bygga upp motståndskraft och skapa tillväxt och arbetstillfällen i ett rättvist och inkluderande samhälle. Faciliteten för återhämtning och resiliens, som tillsammans med unionens budget för 2021–2027 kommer att driva på unionens ekonomiska återhämtning från covid-19-krisen, bygger också på de prioriterade målen i den europeiska gröna given. Dessutom bör alla initiativ inom ramen för EU:s återhämtningsplan NextGenerationEU, i tillämpliga fall, respektera principen om att *inte orsaka betydande skada*, som anges i artikel 17 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/852¹ (*taxonomiförordningen*). Återhämtningsplanen NextGenerationEU erbjuder en viktig möjlighet att påskynda omställningen till klimatneutralitet och miljöskydd.
- (8) Det sjunde miljöhandlingsprogrammet löpte ut den 31 december 2020, och enligt dess artikel 4.3 skulle kommissionen, om så var lämpligt, lägga fram ett förslag till ett åttonde miljöhandlingsprogram i god tid för att undvika ett uppehåll mellan det sjunde och det åttonde miljöhandlingsprogrammet. I sitt meddelande om den europeiska gröna given tillkännagav kommissionen att det åttonde miljöhandlingsprogrammet skulle omfatta en ny övervakningsmekanism, avsedd att säkerställa att unionen fortsätter enligt plan för att uppnå sina miljömål.

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/852 av den 18 juni 2020 om inrättande av en ram för att underlätta hållbara investeringar och om ändring av förordning (EU) 2019/2088 (EUT L 198, 22.6.2020, s. 13).

- (9) I enlighet med artikel 192.3 i EUF-fördraget anger det åttonde miljöhandlingsprogrammet de mål som ska prioriteras. De åtgärder som behövs för att genomföra det åttonde miljöhandlingsprogrammet ska antas enligt artikel 192.1 eller 192.2 i EUF-fördraget.
- (10) De åtgärder som genomför det åttonde miljöhandlingsprogrammet, såsom initiativ, program, investeringar, projekt och avtal, bör ta hänsyn till principen om att *inte orsaka betydande skada* enligt artikel 17 i taxonomiförordningen.
- (11) Det åttonde miljöhandlingsprogrammet bör stödja målen i den europeiska gröna given i linje med det långsiktiga målet att leva gott inom planetens gränser som ska ha uppnåtts allra senast 2050, i enlighet med vad som redan fastställts i det sjunde miljöhandlingsprogrammet. Det åttonde miljöhandlingsprogrammet, som är unionens övergripande miljöhandlingsprogram fram till 2030, går längre än den europeiska gröna given. De prioriterade målen i det åttonde miljöhandlingsprogrammet anger riktningen för unionens politik, och bygger på, men är inte begränsade till, åtagandena i den europeiska gröna givens strategier och initiativ, såsom EU:s strategi för biologisk mångfald 2030, den nya handlingsplanen för den cirkulära ekonomin, kemikaliestrategin för hållbarhet och handlingsplanen för nollförening.

- (12) Parisavtalet som antagits inom ramen för FN:s ramkonvention om klimatförändringar¹ (*Parisavtalet*) syftar till att stärka de globala insatserna mot klimatförändringshotet, bland annat genom att hålla ökningen av den globala medeltemperaturen väl under 2 °C över förindustriell nivå och att verka för att begränsa temperaturökningen till 1,5 °C över förindustriell nivå, samtidigt som man erkänner att detta väsentligt skulle minska riskerna och effekterna av klimatförändringarna.
- (13) Det åttonde miljöhandlingsprogrammet utgör grunden för att uppnå de miljö- och klimatrelaterade mål som fastställs i FN:s Agenda 2030 och dess mål för hållbar utveckling, och bör vara i linje med målen i Parisavtalet, Riokonventionerna och andra relevanta internationella avtal. Det åttonde miljöhandlingsprogrammet möjliggör en systemförändring till en unionsekonomi som säkerställer välbefinnande inom planetens gränser, med regenerativ tillväxt, och bör också säkerställa att den gröna omställningen förverkligas på ett rättvist och inkluderande sätt och samtidigt bidra till minskad ojämlikhet. Enligt en modell som utvecklats av Stockholm Resilience Centre ligger uppnåendet av de miljö- och klimatrelaterade målen för hållbar utveckling till grund för de sociala och ekonomiska målen för hållbar utveckling, eftersom våra samhällen och ekonomier är beroende av en sund biosfär och eftersom hållbar utveckling endast kan ske inom ett säkert manöverutrymme som skapas av en stabil och motståndskraftig planet. Om unionen ska visa prov på globalt ledarskap när det gäller att få till stånd hållbara omställningar måste den uppnå målen för hållbar utveckling och ge tredjeländer stöd att uppnå dem.

¹ EUT L 282, 19.10.2016, s. 4.

- (14) Arbetet med att uppnå unionens miljö- och klimatmål måste utföras i linje med genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter.
- (15) I enlighet med artikel 191.2 i EUF-fördraget ska unionens miljöpolitik syfta till en hög skyddsnivå med beaktande av de olikartade förhållandena inom unionens olika regioner och ska bygga på försiktighetsprincipen och på principerna att förebyggande åtgärder bör vidtas, att miljöförstöring företrädesvis bör hejdas vid källan och att förorenaren betalar.

- (16) Det åttonde miljöhandlingsprogrammet bör påskynda den gröna omställningen, på ett rättvist och inkluderande sätt, till en klimatneutral, hållbar, giftfri, resurseffektiv, motståndskraftig och konkurrenskraftig cirkulär ekonomi baserad på förnybar energi, som ger tillbaka mer till planeten än vad den tar. Den gröna omställningen bör ske inom ramen för en välfärdsekonomi med regenerativ tillväxt, där systemförändring är möjlig, som erkänner att välfärden och välståndet i våra samhällen är beroende av ett stabilt klimat, en sund miljö och välmående ekosystem och som erbjuder ett säkert manöverutrymme inom planetens gränser. I takt med att den globala befolkningen och efterfrågan på naturresurser fortsätter att växa bör den ekonomiska aktiviteten utvecklas på ett hållbart sätt som inte skadar, utan tvärtom vänder klimatförändringarna, skyddar, bevarar och förbättrar tillståndet för miljön, inbegripet genom att stoppa och vända förlusten av biologisk mångfald, förebygger miljöförstöring, skyddar hälsa och välbefinnande mot negativa miljörisker och miljöeffekter, förebygger och minimerar föroreningarna och leder till bevarande och berikande av naturkapitalet och främjande av en hållbar bioekonomi, och därigenom säkerställer en mängd förnybara och icke-förnybara resurser. Genom kontinuerlig forskning och innovation, omläggning av produktions- och konsumtionsmönster samt anpassning till nya utmaningar och gemensamt skapande stärker välfärdsekonomin motståndskraften och skyddar välbefinnandet för nuvarande och framtida generationer.

- (17) Det åttonde miljöhandlingsprogrammet bör fastställa tematiska prioriterade mål på områdena begränsning av och anpassning till klimatförändringar, skydd och återställande av den biologiska mångfalden på land och i havet, en giftfri cirkulär ekonomi, en miljö utan föroreningar och minimerad miljöbelastning av produktion och konsumtion inom alla ekonomiska sektorer. Dessa tematiska prioriterade mål, som behandlar både orsakerna till och effekterna av miljöskador, är till sin natur sammankopplade. Därför krävs en systembaserad ansats för att uppnå dem. Det åttonde miljöhandlingsprogrammet bör dessutom fastställa de nödvändiga villkoren för att på ett enhetligt sätt uppnå de långsiktiga och tematiska prioriterade målen för alla berörda aktörer.
- (18) Konsekvensbedömningar som görs inom ramen för det åttonde miljöhandlingsprogrammet bör ta hänsyn till alla omedelbara och långsiktiga effekter på miljön och klimatet, som en del av en integrerad analys av ekonomiska, sociala och miljömässiga effekter, inbegripet deras kumulativa effekter, samt kostnaderna för att vidta åtgärder och att inte vidta åtgärder. Dessa konsekvensbedömningar bör bygga på ett brett och öppet samråd. Inom åtta veckor från det att ett offentligt samråd avslutats bör kommissionen lägga fram detaljerad återkoppling om gensvaret från samråden med berörda parter och göra åtskillnad mellan bidrag från olika typer av berörda parter.

- (19) Omställningen till en välfärdsekonomi, med regenerativ tillväxt, ingår i det åttonde miljöhandlingsprogrammet och anges i de prioriterade målen för både 2030 och 2050. För att säkerställa den omställningen kommer det att vara nödvändigt för unionen att utveckla ett mer holistiskt synsätt på politiken, bland annat genom att använda en sammanfattande resultattavla som mäter ekonomiska, sociala och miljömässiga framsteg *bortom BNP*. En sammanfattande indikatoruppsättning skulle, som en del av unionens insatser för att genomföra FN:s Agenda 2030, sammanfatta de befintliga indikator- och övervakningsprocesserna, och samtidigt där så är möjligt, ge information om avstånd till målet, och i slutändan fungera som en politisk sammanfattning för att vägleda de politiska besluten. Utarbetandet av en sådan indikatoruppsättning ingår därför som ett nödvändigt villkor i det åttonde miljöhandlingsprogrammet.
- (20) FN:s miljöprogram och OECD:s globala miljöforum har framhållit att miljöförändringar har könsspecifika konsekvenser. Könsdifferentierade roller leder också till att kvinnor och män i olika grad är sårbara för effekterna av klimatförändringarna, och bristande jämställdhet förvärras av klimatförändringarna. Därför behövs ett jämställdhetsperspektiv på åtgärder och mål som rör uppnåendet av de prioriterade målen i det åttonde miljöhandlingsprogrammet för att bidra till att säkerställa att bristande jämställdhet inte blir bestående.

- (21) Artikel 35 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1999¹ anger att rapporten om tillståndet i energiunionen ska innehålla en del om medlemsstaternas framsteg när det gäller utfasning av energisubventioner, särskilt för fossila bränslen. Enligt artikel 17 i den förordningen ska kommissionen, biträdd av energiunionskommittén, anta genomförandeakter, inklusive en metod för rapportering om utfasning av energisubventioner, särskilt för fossila bränslen. På grundval av resultaten av en pågående studie kommer kommissionen dessutom att stödja medlemsstaterna i utfasningen av andra miljöskadliga subventioner.
- (22) För att tillgodose behoven i EU:s strategi för biologisk mångfald 2030, inbegripet investeringsprioriteringarna för Natura 2000 och grön infrastruktur, har kommissionen bedömt att minst 20 miljarder EUR per år bör frigöras och användas för naturvårdsändamål. Detta kommer att kräva mobilisering av privat och offentlig finansiering på nationell nivå och unionsnivå, bland annat genom en rad olika program.

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1999 av den 11 december 2018 om styrningen av energiunionen och av klimatåtgärder samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 663/2009 och (EG) nr 715/2009, Europaparlamentets och rådets direktiv 94/22/EG, 98/70/EG, 2009/31/EG, 2009/73/EG, 2010/31/EU, 2012/27/EU och 2013/30/EU samt rådets direktiv 2009/119/EG och (EU) 2015/652 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 525/2013 (EUT L 328, 21.12.2018, s. 1).

- (23) I linje med kommissionens meddelande av den 14 oktober 2020 med titeln *Kemikaliestrategi för hållbarhet – På väg mot en giftfri miljö*, bör det åttonde miljöhandlingsprogrammet stödja unionens insatser för att främja en sund kemikaliehantering genom internationellt samarbete och partnerskap, i bilaterala, regionala och multilaterala forum samt i samarbete med tredjeländer. Unionen kommer, i linje med internationella åtaganden, att säkerställa att farliga kemikalier som är förbjudna i unionen inte produceras för export, inbegripet genom att vid behov ändra relevant lagstiftning.
- (24) Både inom unionen och globalt fortsätter mark och jord att förstöras som en följd av olika slag av mänsklig verksamhet, såsom dålig markförvaltning, förändrad markanvändning, ohållbara jordbruksmetoder, övergivande av mark, föroreningar, ohållbara skogsbruksmetoder och hårdgörning av marken samt på grund av förlust av biologisk mångfald och klimatförändringar, ofta i kombination med andra faktorer, vilket minskar förmågan hos mark och jord att tillhandahålla ekosystemtjänster och ekosystemfunktioner.
- (25) Det globala livsmedelssystemet, inbegripet jordbruk, fiske och vattenbruk, är fortfarande en av de centrala drivkrafterna bakom klimatförändringar och miljöförstöring, inbegripet global avskogning. Det behövs en omvandling av unionens livsmedelssystem för att säkerställa att de prioriterade målen i det åttonde miljöhandlingsprogrammet uppnås.

- (26) Enligt rapporten av den 29 oktober 2020 från workshopen om biologisk mångfald och pandemier utgiven av den mellanstatliga plattformen för biologisk mångfald och ekosystemtjänster (IPBES) består de bakomliggande orsakerna till pandemier av samma globala miljöförändringar som driver på förlusten av biologisk mångfald och klimatförändringarna, inklusive förändrad markanvändning, ett expanderande och alltmer intensivt jordbruk och handeln med och konsumtionen av vilda djur och växter samt andra drivkrafter. Klimatförändringarna har påverkat uppkomsten av sjukdomar och kommer sannolikt att orsaka betydande framtida pandemirisker, samtidigt som förlusten av biologisk mångfald också är förknippad med landskapsförändringar och i vissa fall kan leda till ökad risk för nya sjukdomar. Enligt rapporten är kostnaden för uteblivna åtgärder mycket större än kostnaden för att genomföra globala strategier för att förhindra pandemier som bygger på att minska handel med vilda djur och växter och förändrad markanvändning och på att öka övervakningen inom ramen för One health-modellen.
- (27) Covid-19-pandemin, som lett till en aldrig tidigare skådad global hälsorelaterad och ekonomisk kris, har än en gång visat på vikten av att tillämpa den sektorsövergripande One health-modellen vid beslutsfattandet. I den modellen erkänns att människors hälsa är avhängig av miljöns tillstånd och kopplad till dess komponenter och faktorer, inbegripet djurs hälsa, och att åtgärder för att hantera hot mot människors hälsa måste ta hänsyn till de komplexa sambanden mellan hälsa och miljö. Det åttonde miljöhandlingsprogrammet bör bidra till en fullständig integrering av One health-modellen på alla beslutsnivåer.
- (28) Framsteg mot erkännandet av rätten till en ren, sund och hållbar miljö, i enlighet med Förenta Nationernas människorättsråds resolution 48/13, är ett nödvändigt villkor för att uppnå de prioriterade målen i det åttonde miljöhandlingsprogrammet.

- (29) Begreppet *ekosystemansats* som har fastställs inom ramen för FN:s konvention om biologisk mångfald är en strategi för integrerad förvaltning av mark- och vattenresurser och levande resurser, som främjar bevarande och hållbar användning på ett rättvist sätt för att bidra till att uppnå balans mellan konventionens tre mål, nämligen bevarande, hållbart nyttjande och fördelning av nyttan med avseende på biologisk mångfald.
- (30) Enligt EEA:s rapport *Nature-based solutions in Europe: Policy, knowledge and practice for climate change adaptation and disaster risk reduction* är naturbaserade lösningar för anpassning till klimatförändringar och katastrofriskreducering åtgärder som arbetar med och förbättrar naturen för att återställa och skydda ekosystem och för att hjälpa samhället att anpassa sig till klimatförändringarnas effekter och bromsa den fortsatta uppvärmningen, samtidigt som de ger flera ytterligare fördelar. Genomförandet av naturbaserade lösningar bör vara förenligt med det åttonde miljöhandlingsprogrammets prioriterade mål.
- (31) Redovisning av naturkapital, ett verktyg som syftar till att mäta förändringar i naturkapital på många olika nivåer och integrera värdet av ekosystemtjänster i redovisnings- och rapporteringssystem, bör stödja mätningen av framsteg mot ambitiösa mål och åtgärder för att minska växthusgasutsläppen och skydda och återställa den biologiska mångfalden, som den inte kan ersätta.

- (32) Marina och kustnära ekosystem, såsom mangroveskog, korallrev, saltträsk och sjögräsängar, förstörs och påverkas negativt genom skadliga metoder, föroreningar och processer såsom eutrofiering och försurning, vilket påverkar den biologiska mångfald som de upprätthåller och de ekosystemtjänster och ekosystemfunktioner som de tillhandahåller samt deras förmåga att fungera som kolsänkor. Det behövs brådskande åtgärder för att skydda och återställa de marina och kustnära ekosystemen, inbegripet havsbotten. Det är en global utmaning och ett kollektivt ansvar att skydda och bevara haven, och man behöver medvetenheten och förbättra kunskapen om haven i syfte att främja antagandet och genomförandet av ändamålsenliga åtgärder på alla nivåer, och av alla aktörer, i samhället.
- (33) Under de kommande åren väntas miljöförstörelsen och klimatförändringarnas skadeverkningar öka ytterligare, vilket kommer att slå hårdast mot utvecklingsländer och sårbara befolkningsgrupper. För att bidra till att bygga upp motståndskraft och stödja tredjeländer i deras insatser för att begränsa, och anpassa sig till, klimatförändringar samt för att skydda den biologiska mångfalden bör unionens och medlemsstaternas ekonomiska stöd till tredjeländer främja FN:s Agenda 2030, Parisavtalet och den globala ramen för FN:s konvention om biologisk mångfald efter 2020 samt vara i linje med de prioriterade målen i det åttonde miljöhandlingsprogrammet. Dessutom bör unionen och medlemsstaterna också säkerställa att Parisavtalet och andra internationella klimat- och miljöavtal genomförs på ett sätt som återspeglar principerna om rättvisa och gemensamt men differentierat ansvar och respektive kapacitet, i enlighet med artikel 2.2 i Parisavtalet.

- (34) Grön diplomati och ökat samarbete med tredjeländer, inklusive utvecklingsländer, och stöd till god internationell miljöförvaltning, inklusive främjande av tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsfattande och tillgång till rättvis prövning i miljöfrågor, är avgörande för att målen för hållbar utveckling samt unionens miljö- och klimatmål ska kunna uppnås. Att säkerställa synergier och konsekvens mellan all intern och extern unionspolitik, inklusive handelspolitik och handelsavtal, och att följa en konsekvent politik för hållbar utveckling är också viktigt.

(35) Eftersom miljöpolitik är i hög grad decentraliserad, bör åtgärder för att uppnå de prioriterade målen i det åttonde miljöhandlingsprogrammet vidtas på olika förvaltningsnivåer, dvs. på unionsnivå, nationell, regional och lokal nivå, med en gemensam strategi för flernivåstyrning. Effektiv övervakning, genomförande, verkställande och ansvarsskyldighet är viktigt, och det behövs en ändamålsenlig styrning för att säkerställa en konsekvent politik. Den integrerade strategin för att utarbeta och genomföra politik bör stärkas i syfte att maximera synergieffekterna mellan miljömässiga, sociala och ekonomiska mål genom att systematiskt granska och, om lämpligt, bedöma de potentiella kompromisserna mellan dem, liksom genom att systematiskt utvärdera utsatta och marginaliserade gruppers behov. Denna integrerade strategi bör tillgodose de särskilda behoven i alla regioner, både i städer och på landsbygden och i de yttersta randområdena. Dessutom är tillgång till miljöinformation, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser på miljöområdet och tillgång till rättslig prövning, inbegripet öppet samarbete med och mellan offentliga myndigheter på alla beslutsnivåer, icke-statliga aktörer och allmänheten i stort, i linje med konventionen om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor¹ (*Århuskonventionen*), viktiga för att det åttonde miljöhandlingsprogrammet ska bli en framgång.

¹ EUT L 124, 17.5.2005, s. 4.

- (36) Kommissionen bör bedöma unionens och medlemsstaternas framsteg när det gäller att uppnå de prioriterade målen i det åttonde miljöhandlingsprogrammet i samband med en rättvis och inkluderande omställning till hållbarhet, välbefinnande och motståndskraft inom planetens gränser. Detta ligger i linje med uppmaningarna från medlemsstaternas stats- eller regeringschefer i Portoförklaringen, från rådet i dess slutsatser av den 24 oktober 2019 om välfärdsekonomi och från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén i dess diskussionsunderlag *Mot ett hållbart EU 2030* om att mäta ekonomiska resultat och samhälleliga framsteg *bortom BNP* och gå mot att använda välfärd som en kompass för politiska insatser, vilket också stöds av OECD.

- (37) Bedömningen av framstegen mot att uppnå de prioriterade målen i det åttonde miljöhandlingsprogrammet bör återspegla den senaste utvecklingen när det gäller tillgången till och relevansen hos data och indikatorer. Den bör vara förenlig med, och inte påverka tillämpningen av, övervaknings- och styrningsverktyg som omfattar mer specifika miljö- och klimatpolitiska aspekter, särskilt förordning (EU) 2018/1999, granskningen av genomförandet av miljöpolitiken, som kommissionen tillkännagav i sitt meddelande av den 27 maj 2016 med titeln *Förverkliga fördelarna med EU:s miljöpolitik genom en regelbunden granskning av dess genomförande*, och övervakningsverktyg som rör en cirkulär ekonomi, nollutsläpp, biologisk mångfald, luft, vatten, mark, avfall eller annan miljöpolitik. Tillsammans med verktyg som används inom ramen för den europeiska planeringsterminen, Eurostats övervakning av målen för hållbar utveckling och kommissionens meddelande av den 9 september 2020 med titeln *Strategisk framsynsrapport 2020* bör bedömningen av framstegen mot att uppnå det åttonde miljöhandlingsprogrammets prioriterade mål ingå i en övergripande konsekvent och internt sammanhängande uppsättning övervaknings- och styrningsverktyg som omfattar inte bara miljöfaktorer utan även sociala och ekonomiska faktorer.
- (38) Det är viktigt att vidareutveckla kunskapsbasen om planetens gränser och miljöavtryck, och att utveckla relevanta indikatoruppsättningar, med tanke på det åttonde miljöhandlingsprogrammets prioriterade mål, särskilt dess långsiktiga prioriterade mål.

- (39) Det behövs robusta och meningsfulla data och indikatorer för att övervaka framstegen mot att uppnå det åttonde miljöhandlingsprogrammets prioriterade mål. Kommissionen, EEA och andra relevanta organ bör få tillgång till, vidareutnyttja och bygga vidare på de data och indikatorer som tillhandahålls av medlemsstaterna i enlighet med tillämpliga unionsrättsakter. Dessutom bör andra datakällor användas, såsom satellitdata och behandlad information hämtad från unionens jordobservations- och jordövervakningsprogram (Copernicus), det europeiska informationssystemet för skogsbränder, det europeiska informationssystemet för biologisk mångfald, systemet för identifiering av jordbruksskiften och det europeiska varningssystemet för översvämningar, och dataplattformar såsom det europeiska nätverket för marina observationer och datainsamling och informationsplattformen för kemikalieövervakning. Tillämpningen av moderna digitala verktyg och artificiell intelligens gör det möjligt att hantera och analysera uppgifterna på ett effektivt sätt och därigenom minska den administrativa bördan och samtidigt öka aktualiteten och kvaliteten. För att bedöma framstegen mot att uppnå det åttonde miljöhandlingsprogrammets prioriterade mål skulle icke rättsligt bindande mål kunna användas utöver de rättsligt bindande mål som fastställs i unionsrätten.

- (40) I enlighet med kraven i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/4/EG¹, 2007/2/EG² och (EU) 2019/1024³ bör medlemsstaterna dessutom säkerställa att relevanta data, relevant information och relevanta indikatorer för övervakning av genomförandet av det åttonde miljöhandlingsprogrammet är fritt tillgängliga, icke-diskriminerande, öppna, adekvata, av hög kvalitet, jämförbara, aktuella, användarvänliga och lättillgängliga online.
- (41) För att uppnå de prioriterade målen i det åttonde miljöhandlingsprogrammet bör EEA och Europeiska kemikaliemyndigheten (Echa), samt medlemsstaterna, ha tillräcklig kapacitet och tillräckliga resurser för att säkerställa en sund, tillgänglig och transparent kunskaps- och evidensbas till stöd för genomförandet av de strategiska prioriteringarna i den europeiska gröna given och bedömningen av framstegen inom ramen för det åttonde miljöhandlingsprogrammet. I förekommande fall bör även andra organ och byråer delta i, och bidra till, genomförandet av de strategiska prioriteringarna och till bedömningen av framstegen.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/4/EG av den 28 januari 2003 om allmänhetens tillgång till miljöinformation och om upphävande av rådets direktiv 90/313/EEG (EUT L 41, 14.2.2003, s. 26).

² Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/2/EG av den 14 mars 2007 om upprättande av en infrastruktur för rumslig information i Europeiska gemenskapen (Inspire) (EUT L 108, 25.4.2007, s. 1).

³ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1024 av den 20 juni 2019 om öppna data och vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn (EUT L 172, 26.6.2019, s. 56).

- (42) Enligt artikel 192.3 första stycket i EUF-fördraget ska Europaparlamentet och rådet i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet anta allmänna handlingsprogram som anger de mål som ska prioriteras inom unionens miljöpolitik. Eftersom kommissionens meddelande om den europeiska gröna given innehåller en färdplan med nyckelåtgärder som är relevanta på miljö- och klimatområdet under de kommande åren, fastställs undantagsvis inte åtgärder i detta beslut för att uppnå dess prioriterade mål för perioden fram till 2025. Detta kommer dock att behöva göras för perioden efter det att nyckelåtgärderna i den europeiska gröna given förväntas ha införts senast 2024, för att säkerställa att de tematiska prioriterade mål som fastställs i detta beslut kan uppnås och att det åttonde miljöhandlingsprogrammet fortsättningsvis fastställer den övergripande visionen för unionens miljöpolitik. Detta är också nödvändigt för att respektera Europaparlamentets och rådets befogenheter enligt artikel 192.3 första stycket i EUF-fördraget, utan att det påverkar kommissionens befogenheter enligt artikel 17 i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget). I det syftet bör kommissionen göra en halvtidsöversyn senast den 31 mars 2024, om lämpligt åtföljd av ett lagstiftningsförslag som lägger till en bilaga till detta beslut för att uppnå de prioriterade tematiska målen senast den 31 mars 2025.

- (43) För att ta hänsyn till föränderliga politiska mål och de framsteg som gjorts bör kommissionen utvärdera det åttonde miljöhandlingsprogrammet år 2029. Kommissionen bör lägga fram en rapport för Europaparlamentet och rådet med resultaten av utvärderingen, om lämpligt åtföljd av ett lagstiftningsförslag om nästa miljöhandlingsprogram. Ett sådant lagstiftningsförslag bör läggas fram i god tid för att det inte ska uppstå ett uppehåll mellan det åttonde och det nionde miljöhandlingsprogrammet.
- (44) Eftersom målen för detta beslut inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av det föreslagna handlingsprogrammets omfattning och verkningar, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i EU-fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta beslut inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Syfte

1. Genom detta beslut fastställs ett allmänt handlingsprogram på miljöområdet för perioden fram till och med den 31 december 2030 (*det åttonde miljöhandlingsprogrammet*). Beslutet anger de prioriterade målen i det åttonde miljöhandlingsprogrammet och de nödvändiga villkor som krävs för att uppnå de prioriterade målen. Det fastställer en övervakningsram för att mäta unionens och dess medlemsstaters framsteg mot att uppnå det åttonde miljöhandlingsprogrammets prioriterade mål och en styrningsmekanism för att säkerställa att dessa prioriterade mål uppnås.
2. Det åttonde miljöhandlingsprogrammet syftar dels till att påskynda den gröna omställningen till en klimatneutral, hållbar, giftfri, resurseffektiv, motståndskraftig och konkurrenskraftig cirkulär ekonomi baserad på förnybar energi, på ett rättvist, jämlikt och inkluderande sätt, dels till att skydda, återställa och förbättra miljöns tillstånd, genom att, bland annat, stoppa och vända förlusten av biologisk mångfald. Det stöder och stärker en integrerad strategi för politik och genomförande som bygger på den europeiska gröna given.
3. Det åttonde miljöhandlingsprogrammet utgör grunden för att uppnå de miljö- och klimatmål som fastställs i FN:s Agenda 2030 och dess mål för hållbar utveckling samt för de mål som eftersträvas genom multilaterala miljö- och klimatavtal.

4. Det åttonde miljöhandlingsprogrammets övervakningsram ska bidra till unionens insatser för att mäta framstegen mot hållbarhet, välbefinnande och motståndskraft.
5. Det åttonde miljöhandlingsprogrammet ska grundas på försiktighetsprincipen, principerna om förebyggande åtgärder och om åtgärdande av föroreningar vid källan samt principen att förorenaren betalar.

Artikel 2

Prioriterade mål

1. Det åttonde miljöhandlingsprogrammet ska ha det långsiktiga prioriterade målet att människor allra senast 2050 ska leva gott inom planetens gränser i en välfärdsekonomi där inget slösas bort, där tillväxten är regenerativ och där klimatneutralitet i unionen har uppnåtts och ojämlikheter minskats väsentligt. En sund miljö är grunden för alla människors välbefinnande och är en miljö som säkerställer att den biologiska mångfalden bevaras, ekosystemen blomstrar och att naturen skyddas och återställs, vilket leder till ökad motståndskraft mot klimatförändringar, väder- och klimatrelaterade katastrofer och andra miljörisker. Unionen anger takten när det gäller att säkerställa välståndet för nuvarande och kommande generationer globalt, med vägledning av generationsöverskridande ansvar.

2. Det åttonde miljöhandlingsprogrammet ska ha följande sex sammankopplade tematiska prioriterade mål för perioden fram till och med den 31 december 2030:
- a) Snabbt och förutsägbart minska växthusgasutsläppen och samtidigt förbättra upptag genom naturliga sänkor i unionen, för att uppnå 2030 års mål för minskning av växthusgasutsläppen i enlighet med förordning (EU) 2021/1119, i linje med unionens klimat- och miljömål och samtidigt säkerställa en rättvis omställning där ingen lämnas utanför.
 - b) Göra fortsatta framsteg när det gäller att förbättra och integrera anpassningsförmågan, inbegripet på grundval av ekosystemansatser, bygga upp motståndskraften och anpassningen och minska sårbarheten för klimatförändringar i miljön, samhället och inom alla ekonomiska sektorer, samtidigt som man förbättrar förebyggandet av, och beredskapen för, väder- och klimatrelaterade katastrofer.
 - c) Göra framsteg mot en välfärdsekonomi som ger tillbaka mer till planeten än den tar, och påskynda omställningen till en giftfri cirkulär ekonomi med regenerativ tillväxt, där resurser används effektivt och hållbart och där avfallshierarkin tillämpas.

- d) Eftersträva nollföroreningar, även med hänsyn till skadliga kemikalier, i syfte att uppnå en giftfri miljö, inbegripet för luft, vatten och mark, såväl som ljus- och bullerföroreningar, samt skydd för människors, djurs och ekosystems hälsa och välbefinnande mot miljörelaterade risker och negativa konsekvenser.
- e) Skydda, bevara och återställa den biologiska mångfalden i havet, på land och i inlandsvatten, både i och utanför skyddade områden, bland annat genom att stoppa och vända förlusten av biologisk mångfald och förbättra tillståndet för ekosystemen och deras funktioner och de tjänster de tillhandahåller och genom att förbättra tillståndet för miljön, särskilt luft, vatten och mark, samt genom att bekämpa ökenspridning och markförstöring.
- f) Främja miljömässiga aspekter av hållbarhet och väsentligt minska viktiga miljö- och klimatpåfrestningar i samband med unionens produktion och konsumtion, särskilt på områdena energi, industri, byggnader och infrastruktur, rörlighet, turism, internationell handel och livsmedelssystem.

Artikel 3

Nödvändiga villkor för att uppnå de prioriterade målen

För att uppnå de prioriterade mål som anges i artikel 2 ska följande krävas av kommissionen, medlemsstaterna, regionala och lokala myndigheter och berörda parter, beroende på vad som är lämpligt:

- a) Säkerställande av ett ändamålsenligt, snabbt och fullständigt genomförande av unionens lagstiftning och strategier om miljö och klimat och strävan efter spetskompetens när det gäller miljöprestanda på unionsnivå, nationell, regional och lokal nivå, bland annat genom att tillhandahålla tillräcklig kapacitet för administration och regelefterlevnad, i enlighet med den regelbundna granskningen av genomförandet av miljöpolitiken, samt stödjande av, och samarbete med, nätverk för rättstillämpare såsom Europeiska unionens nätverk för genomförande och upprätthållande av miljölagstiftning, det europeiska nätverket för miljöåklagare, Europeiska unionens miljödomarförening samt med det europeiska nätverket för bekämpande av miljöbrott.
- b) Prioriterande av efterlevnadskontroll vid bristfälligt genomförande av unionens miljölagstiftning, bland annat genom överträdelseförfaranden, samt genom säkerställande av att tillräckliga ekonomiska resurser och personalresurser anslås för det ändamålet och att informationen om de förfarandena är fullständig och lättillgänglig, med respekt för unionsrätten.

- c) Förbättring av riktlinjer och rekommendationer, inklusive om effektiva, avskräckande och proportionella sanktioner, för att minska risken för att unionens miljölagstiftning inte efterlevs, samt stärkande av åtgärder inom miljöansvar och insatser mot bristande efterlevnad och stärkande av det rättsliga samarbetet på området för, och rättstillämpningen mot, miljöbrott enligt vad som fastställs i relevant unionslagstiftning, såsom Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/99/EG¹.
- d) Stärkande av den integrerade strategin för utarbetande och genomförande av politiken, särskilt genom att
 - i) integrera de prioriterade mål som anges i artikel 2 samt, i förekommande fall, målen för hållbar utveckling i alla relevanta strategier, lagstiftningsinitiativ och andra initiativ, program, investeringar och projekt på unionsnivå, nationell, regional och lokal nivå, liksom i relevanta internationella avtal som unionen ingår efter ... [den dag då detta beslut träder i kraft], i syfte att säkerställa att de strategierna, lagstiftningsinitiativen och andra initiativ samt program, investeringar, projekt och avtal och deras genomförande är förenliga med, i förekommande fall bidrar till, och inte skadar något av de prioriterade mål som anges i artikel 2,

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/99/EG av den 19 november 2008 om skydd för miljön genom straffrättsliga bestämmelser (EUT L 328, 6.12.2008, s. 28).

- ii) maximera fördelarna med att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU¹ och 2001/42/EG²,
- iii) systematiskt granska och, om lämpligt, bedöma synergier och potentiella kompromisser mellan miljömässiga, sociala och ekonomiska mål för alla initiativ för att säkerställa människors välbefinnande, och i synnerhet att deras behov av en sund miljö, ren luft samt livsmedel, vatten, energi, bostäder, grön infrastruktur och rörlighet som är tillgängliga, av god kvalitet och till ett överkomligt pris tillgodoses på ett hållbart sätt som inte lämnar någon utanför,
- iv) anta en strategi för att *tänka hållbarhet först*, bland annat genom att, i förekommande fall, integrera målen för hållbar utveckling i riktlinjerna för *bättre lagstiftning* och verktygslådan för *bättre lagstiftning* samt rationalisera och tillämpa principen *om att inte orsaka skada*,

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU av den 13 december 2011 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt (EUT L 26, 28.1.2012, s. 1).

² Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/42/EG av den 27 juni 2001 om bedömning av vissa planers och programs miljöpåverkan (EGT L 197, 21.7.2001, s. 30).

- v) regelbundet utvärdera befintlig politik och, om lämpligt, föreslå ny lagstiftning, i förekommande fall på grundval av konsekvensbedömningar som bygger på breda och öppna samråd enligt förfaranden som är ansvarsfulla, inkluderande, informerade och enkla att genomföra – och som tar hänsyn till alla omedelbara och långsiktiga effekter på miljön och klimatet, som en del av en integrerad analys av ekonomiska, sociala och miljömässiga effekter, inbegripet deras kumulativa effekter, samt kostnaderna för att vidta åtgärder och för att inte vidta åtgärder,
 - vi) inom åtta veckor efter det att ett offentligt samråd avslutats lägga fram detaljerad återkoppling från kommissionen om gensvaret från samråden med berörda parter och göra åtskillnad mellan bidrag från olika typer av berörda parter.
- e) Framtagande av en sammanfattande resultattavla och indikatoruppsättning som mäter *bortom BNP*, bland annat på grundval av ett riktat samråd med alla berörda intressenter samt en rapport som identifierar kopplingarna mellan befintliga indikatoruppsättningar, övervakningsramar och övervakningsprocesser på unionsnivå som mäter sociala, ekonomiska och miljömässiga framsteg och som föreslår åtgärder för hur befintliga resultattavlor och indikatoruppsättningar kan rationaliseras.
- f) Säkerställande av att sociala ojämlikheter till följd av klimat- och miljörelaterad påverkan och politik minimeras och att de åtgärder som vidtas för att skydda miljön och klimatet genomförs på ett socialt rättvist och inkluderande sätt.

- g) Integrerande av jämställdhet i all klimat- och miljöpolitik, bland annat genom att integrera ett jämställdhetsperspektiv i alla skeden av den politiska beslutsprocessen.
- h) Stärkande av miljöfrämjande incitament och utfasande, utan dröjsmål, av miljöskadliga subventioner, särskilt subventioner för fossila bränslen, på unionsnivå, nationell, regional och lokal nivå, bland annat med hjälp av
 - i) en bindande unionsram för att övervaka och rapportera om medlemsstaternas framsteg mot att fasa ut subventioner för fossila bränslen på grundval av en överenskommen metod,
 - ii) fastställandet av en tidsfrist för utfasningen av subventioner av fossila bränslen, i överensstämmelse med ambitionen att begränsa den globala uppvärmningen till 1,5 °C,
 - iii) en metod som fastställs av kommissionen, i samråd med medlemsstaterna, senast 2023, för att identifiera andra miljöskadliga subventioner; på grundval av den metoden ska medlemsstaterna identifiera andra miljöskadliga subventioner och regelbundet rapportera dem till kommissionen, så att kommissionen kan lämna en rapport om nivån på och typen av sådana subventioner i unionen och om de framsteg som gjorts när det gäller att fasa ut dem.

- i) Integrerande av åtgärder för biologisk mångfald i unionens politik och bidragande till att uppnå det övergripande målet att för 2024 anslå 7,5 % av de årliga utgifterna inom ramen för den fleråriga budgetramen 2021–2027 till målen för biologisk mångfald och 10 % av de årliga utgifterna för 2026 och 2027, utgifter som ska spåras med hjälp av en effektiv, transparent och heltäckande metod, samtidigt som de befintliga överlappningarna mellan klimatmålen och målen för biologisk mångfald beaktas.
- j) Säkerställande av effektiv integrering och säkring av klimatfrågor och biologisk mångfald i unionsbudgeten, liksom samstämdhet mellan finansieringen på områdena klimat och biologisk mångfald.
- k) Främjande av en sund hantering av kemikalier på internationell nivå, samtidigt med främjande av den globala utfasningen av ämnen som inte är godkända i unionen.
- l) Snabbt ersättande av ämnen som inger betänkligheter, däribland ämnen som inger mycket stora betänkligheter, hormonstörande ämnen, mycket långlivade kemikalier, neurotoxiska och immuntoxiska ämnen, samt hanterande av de kombinerade effekterna av kemikalier, ämnens nanoformer och exponering för farliga kemikalier från produkter, och bedömning av deras inverkan på hälsa och miljö, inbegripet klimat, och biologisk mångfald, samtidigt med främjande av design som är inriktad på säkerhet och hållbarhet för kemikalier och material och ökande och samordnande av insatserna för att främja utveckling och validering av alternativ till djurförsök.
- m) Hantering av markförstöring och säkerställande av skydd och hållbar användning av mark, bland annat genom ett särskilt lagstiftningsförslag om markhälsa senast 2023.

- n) Omvandlande av unionens livsmedelssystem så att det bland annat bidrar till att skydda och återställa den biologiska mångfalden inom och utanför unionen och säkerställande av en hög djurskyddsnivå och samtidigt säkerställande av en rättvis omställning för berörda aktörer.
- o) Holistiskt erkännande av sambanden mellan människors och djurs hälsa och miljön genom att integrera One health-modellen i det politiska beslutsfattandet.
- p) Framsteg mot ett erkännande av rätten till en ren, sund och hållbar miljö internationellt.
- q) Fullständigt utnyttjande av ekosystemansatser och grön infrastruktur, inbegripet naturbaserade lösningar som främjar biologisk mångfald, samtidigt med säkerställande av att genomförandet av dem återställer den biologiska mångfalden och stärker ekosystemens integritet och konnektivitet, har tydliga samhällliga sidovinst, vilket kräver fullt deltagande av och samtycke från ursprungsbefolkningar och lokalsamhällen, och inte ersätter eller undergräver åtgärder som vidtagits för att skydda den biologiska mångfalden eller minska växthusgasutsläppen i unionen.
- r) Utnyttjande av befintliga verktyg och metoder samt ytterligare förbättrande av övervakningsmetoder, utvärderingsverktyg och mätbara indikatorer för naturbaserade lösningar.
- s) Väsentlig minskning av unionens material- och konsumtionsavtryck så att de så snart som möjligt hamnar inom planetens gränser, bland annat genom att om lämpligt införa unionsminskningsmål för 2030.

- t) Effektivt integrerande av målen för hållbar utveckling samt klimat- och miljömål i den europeiska planeringsterminen för ekonomisk styrning, utan att det påverkar dess ursprungliga syfte, inbegripet i de nationella reformprogrammen och de nationella planerna för återhämtning och resiliens.
- u) Mobiliserande av resurser och säkerställande av tillräckliga hållbara investeringar från offentliga och privata källor, inbegripet medel och instrument som är tillgängliga inom ramen för unionens budget, via Europeiska investeringsbanken och på nationell nivå, i överensstämmelse med unionens agenda för hållbar finansiering.
- v) Bästa användande av miljöbeskattning, marknadsbaserade instrument och verktyg för grön budgetering och finansiering, inbegripet sådana som krävs för att säkerställa en socialt rättvis omställning, och stödjande av företag och andra berörda aktörer i utvecklingen och tillämpningen av standardiserad praxis för redovisning av naturkapital.
- w) Säkerställande av att miljöpolitik och miljöåtgärder på unionsnivå, nationell, regional och lokal nivå bygger på bästa tillgängliga vetenskapliga kunskap och teknik och stärkande av miljökunskapsbasen, inklusive ursprungs- och lokalbefolkningars kunskap, och dess spridning, inbegripet genom forskning, innovation, främjande av grön kompetens, utbildning och omskolning och ytterligare uppbyggnad av miljö- och ekosystemredovisning.

- x) Utveckling och konsolidering av kunskapsbasen om bland annat vad som krävs för systemförändring, hur man kan gå från en silo- och sektorsbaserad politisk inriktning till en systembaserad ansats vad gäller en konsekvent politik, samt olika ekosystems förmåga att agera som sänkor och lager för växthusgaser.
- y) Utnyttjande av potentialen hos digital teknik och datateknik till stöd för miljöpolitiken, bland annat genom att tillhandahålla data i realtid om möjligt och information om ekosystemens tillstånd, samtidigt med ökande av insatserna för att minimera teknikens miljöavtryck samt säkerställande av att all data och information är transparent, autentisk, driftskompatibel och allmänt tillgänglig.
- z) Stängande av luckor i och optimerande av relevanta indikatoruppsättningar, till exempel sådana som rör systemförändring, planetens gränser och unionens produktions- och konsumtionsavtryck, samt sådana som rör gränssnittet mellan miljömässiga och socioekonomiska faktorer, såsom ojämlikhet till följd av miljöförändringar, samtidigt med säkerställande av att indikatoruppsättningarna är jämförbara på alla politiska beslutsnivåer.
- aa) Mobiliserande av ett brett stöd från det civila samhället i samarbete med företag, särskilt små och medelstora företag, arbetsmarknadens parter, medborgare, lokalsamhällen och andra berörda parter.

- ab) Ökande av medvetenheten om vikten av att uppnå de prioriterade mål som anges i artikel 2, och stärkande av medborgarnas förmåga att agera genom att bland annat främja debatt och kommunikation på alla nivåer, livslångt lärande på miljöområdet, medborgardeltagande och lokalt ledda insatser.
- ac) Bidragande till att stödja det civila samhället, offentliga myndigheter, medborgare och lokalsamhällen, arbetsmarknadens parter och den privata sektorn när det gäller att identifiera klimat- och miljörisker, att bedöma effekterna av dem och att vidta åtgärder för att förebygga, begränsa och anpassa sig till sådana risker, samt främja deras engagemang för att överbrygga kunskapsluckor, bland annat genom att uppmuntra medborgarna att observera och rapportera miljöproblem och brister i efterlevnaden, inbegripet främjande av god praxis inom medborgarforskning med hjälp av digital teknik.
- ad) Uppmuntrande av samarbete vid utveckling och genomförande av strategier, politik eller lagstiftning med anknytning till det åttonde miljöhandlingsprogrammet och säkerställande av fullt deltagande av regionala och lokala myndigheter i såväl stads- som landsbygdsområden, inbegripet i de yttersta randområdena, när det gäller alla delar av det miljöpolitiska beslutsfattandet med hjälp av en samarbetsinriktad flernivåstrategi, och säkerställande av att regionala och lokala samhällen har tillräckliga resurser för det praktiska genomförandet.
- ae) Stärkande av det miljö- och klimatpolitiska samarbetet mellan alla unionens institutioner, bland annat mellan kommissionen och Regionkommittén inom ramen för deras utökade samarbete, samt sökande efter sätt att förbättra dialog och informationsutbyte.

- af) Effektivt tillämpande av höga standarder för öppenhet, allmänhetens deltagande och tillgång till rättslig prövning i enlighet med Århuskonventionen på både unionsnivå och medlemsstatsnivå.
- ag) Allmänt tillgängliggöra lättillgängliga och begripliga data och evidens kopplade till genomförandet av det åttonde miljöhandlingsprogrammet, utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelser om konfidentialitet i domänspecifik lagstiftning.
- ah) Stödjande av den globala spridningen av de prioriterade mål som anges i artikel 2 och säkerställande av samstämdhet mellan interna och externa strategier och samordning av åtgärder, särskilt när det gäller att
 - i) samarbeta med tredjeländer om klimat- och miljöåtgärder, uppmuntra och stödja dem att anta och genomföra regler på dessa områden som är minst lika ambitiösa som unionens, och säkerställa att alla produkter som släpps ut på unionsmarknaden fullt ut uppfyller relevanta unionskrav i linje med unionens internationella åtaganden, inklusive med hänsyn till att stoppa avskogningen och markförstöringen,
 - ii) främja hållbar företagsstyrning, inbegripet fastställande av obligatoriska krav på tillbörlig aktsamhet på unionsnivå, och främja ett ansvarsfullt företagande i unionens utrikespolitik, inbegripet i handelspolitiken,

- iii) stärka samarbetet med regeringar, företag, arbetsmarknadens parter och det civila samhället i tredjeländer och internationella organisationer för att bilda partnerskap och allianser för miljö- och klimatskydd och främja samarbete om miljöfrågor och klimatförändringar, inklusive inom G7 och G20,
- iv) visa prov på ledarskap i internationella forum, bland annat genom unionens uppnående av målen för hållbar utveckling samt de mål som fastställs i Parisavtalet, konventionen om biologisk mångfald, konventionen för bekämpning av ökenspridning och andra multilaterala miljöavtal, i synnerhet genom att stärka genomförandet av dem, och stöd till tredjeländer att göra detta, bland annat genom att öka öppenheten och ansvarsskyldigheten när det gäller framstegen med de åtaganden som gjorts inom ramen för dessa avtal,
- v) stärka den internationella miljöstyrningen genom att överbrygga återstående luckor och stärka respekten för och tillämpningen av erkända internationella miljöprinciper,
- vi) säkerställa att unionens och medlemsstaternas ekonomiska stöd till tredjeländer främjar FN:s Agenda 2030.

Artikel 4
Övervakningsram och styrning

1. Kommissionen ska med stöd av Europeiska miljöbyrån (EEA) och Europeiska kemikaliemyndigheten (Echa), utan att det påverkar deras oberoende, årligen övervaka, bedöma och rapportera om unionens och medlemsstaternas framsteg när det gäller att uppnå de prioriterade mål som anges i artikel 2, med hänsyn tagen till de nödvändiga villkor som föreskrivs i artikel 3, och det övergripande målet att uppnå systemförändring. Den information som följer av den övervakningen, bedömningen och rapporteringen ska göras allmänt och lätt tillgänglig.

2. Den övervakning, bedömning och rapportering som avses i punkt 1 ska syfta till att underlätta strategisk politisk kommunikation på hög nivå. Efter ett samrådsförfarande med alla berörda parter ska kommissionen senast den ... [den dag då detta beslut träder i kraft] presentera en övervakningsram som bygger på ett begränsat antal huvudindikatorer, vilka i förekommande fall inbegriper systemindikatorer som tar upp, bland annat, miljömässiga och sociala kopplingar samt miljömässiga och ekonomiska kopplingar. Förteckningen över huvudindikatorer ska förbli stabil för att säkerställa ansvarsskyldighet. Den ska dock uppdateras för att återspegla den senaste utvecklingen när det gäller politik och indikatorer, när så är lämpligt.

3. Den övervakning och bedömning som avses i punkt 1 ska återspegla den senaste utvecklingen när det gäller tillgången till och relevansen hos data och indikatorer och ska bygga på data som finns tillgängliga i medlemsstaterna och på unionsnivå, särskilt data och indikatorer som producerats av EEA och det europeiska statistiksystemet i syfte att minimera den administrativa bördan. Den ska vara samstämd med och inte påverka andra ramar och åtgärder för övervakning, rapportering och styrning som omfattar miljö- och klimatpolitik. Den ska baseras på en metod som, när så är möjligt, kan användas för att mäta avståndet till målen i relation till de prioriterade mål som anges i artikel 2 och utvalda huvudindikatorer.
4. Europaparlamentet, rådet och kommissionen ska beakta och årligen diskutera den bedömning som avses i punkt 1 samt vilka åtgärder som vidtagits och eventuella framtida åtgärder.
5. EEA och Echa ska stödja kommissionen i arbetet med att förbättra tillgången till och relevansen hos data, indikatorer och kunskap, särskilt genom att göra följande:
 - a) Samla in, behandla och rapportera data och evidens med moderna digitala verktyg, och samtidigt förbättra metoderna för insamling och behandling av data och för framtagande av harmoniserade indikatorer.
 - b) Stärka och stödja grundforskning, kartläggning och övervakning.

- c) Arbeta för att överbrygga de relevanta luckorna i övervakningsdata, tillsammans med medlemsstaterna, med beaktande av behovet av systemförändring.
- d) Tillhandahålla politiskt relevanta och systemrelaterade analyser och bidra till genomförandet av politiska mål på unionsnivå och nationell nivå, bland annat genom att föreslå rekommendationer om hur man bättre kan uppnå målen.
- e) Integrera data om miljömässiga, hälsomässiga, sociala och ekonomiska konsekvenser och fullt ut utnyttja andra tillgängliga data och tjänster, exempelvis sådana som tillhandahålls av Copernicus.
- f) Bidra till att överbrygga kritiska kunskapsluckor om ekologiska brytpunkter, med hänsyn tagen till geografiska och ekologiska skillnader mellan olika regioner.
- g) Ta fram kvantitativa och kvalitativa verktyg, inbegripet prognoser och modeller, som bland annat skulle kunna ge information om potentiella framtida systemomfattande effekter av miljö- och klimatrelaterad politik och om avstånd till målen.
- h) Ytterligare förbättra tillgängligheten och driftskompatibiliteten hos samt tillgången till data via unionsprogram.
- i) Säkerställa öppenhet och ansvarsskyldighet.

6. Kommissionen ska regelbundet granska data- och kunskapsbehov på unionsnivå och nationell nivå, inbegripet EEA:s och Echas kapacitet, och i förekommande fall andra EU-organs och EU-byråers kapacitet, att utföra de uppgifter som avses i punkt 5.

Artikel 5

Halvtidsöversyn

1. Senast den 31 mars 2024 ska kommissionen göra en halvtidsöversyn av de framsteg som gjorts i fråga om att uppnå de tematiska prioriterade mål som anges i artikel 2.2, med beaktande av statusen för de nödvändiga villkor som föreskrivs i artikel 3, och de framsteg som gjorts i fråga om att övervaka och bedöma systemförändring. Kommissionen ska, där så är lämpligt, föreslå ändringar av den huvudindikator som avses i artikel 4.2, mot bakgrund av resultatet av halvtidsöversynen. Halvtidsöversynen ska grunda sig på de bedömningar som gjorts enligt artikel 4.1 och på eventuella andra relevanta resultat. Kommissionen ska lägga fram en rapport för Europaparlamentet och rådet om halvtidsöversynen.

2. Mot bakgrund av den halvtidsöversyn som avses i punkt 1 i denna artikel, av Europaparlamentets och rådets möjliga svar på denna översyn, av annan relevant politisk utveckling och av Europeiska miljöbyråns senaste rapport *The European environment – state and outlook*, ska kommissionen, i syfte att uppnå de tematiska prioriterade mål som anges i artikel 2.2, där så är lämpligt lägga fram ett lagstiftningsförslag för att lägga till en bilaga till det åttonde miljöhandlingsprogrammet för perioden efter 2025, med en förteckning över de åtgärder som behöver vidtas för att uppnå de målen, samt en tidsfrist för respektive åtgärd.

Artikel 6

Utvärdering

Senast den 31 mars 2029 ska kommissionen göra en utvärdering av det åttonde miljöhandlingsprogrammet. Kommissionen ska senast den 31 december 2029 lägga fram en rapport med de viktigaste resultaten av utvärderingen för Europaparlamentet och rådet, om lämpligt åtföljd av ett lagstiftningsförslag för nästa miljöhandlingsprogram.

Artikel 7
Ikraftträdande

Detta beslut träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Utfärdat i Strasbourg den

På Europaparlamentets vägnar
Ordförande

På rådets vägnar
Ordförande